

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

**Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Idriji.**

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatelj je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja 8 K
pol leta 4 „
četrt leta 2 „
posamezne številke po 10 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto.
Priloge poleg poštnine 6 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste,
če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljnja uvrščanja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

**Upravišstvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Gradišče št. 2.**

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Berite listnice upravnštva!

Proti reakciji.

Mlavi se o kulturnim boji. My jame ho nevyvolali, ale my jej přijimame v pevnem přesvědčení, že v boji tom konečně pokrok a pravda zvítězí! Masaryk.

△ Niso se še polegli valovi blamaže, ki so jo doživeli avstrijski klerikaleci pri znanem vseučiliškem vprašanju v državnem zboru, že si hočejo nakopati drugo, še večjo blamažo.

Znano je, da sta maloznani klerikalni korefeji, krščansko-socialna poslanca Jelek in Stöckler, stavila dne 21. decembra 1907 — tedaj tik pred zaključkom — v državnem zboru predlog, da naj se na kmetih skriči obvezni šolski pouk na enoletno, v zameno se naj pa osnuje enoletna nadaljevalna gospodarska šola.

Kake posledice bi imela taka skritev šolskega pouka ravno na avstrijsko kmetiško ljudstvo, bo menda lahko vsak umel. Znano je, da je Avstrija ravno zaradi svojega manj izobraženega ljudstva zaostala v gospodarskem osiru daleč, daleč za drugimi državami, in da ravno ta gospodarska stagnacija provzroča ono grozovito izseljevanje avstrijskega ljudstva, ki utegne postati prejalislje usode polno za vso Avstrijo.

Toda faktorji, ki hočejo živeti in se rešiti od nevednosti ljudstva, ne izprevidijo in ne morejo izprevideti, da je temelj pravemu gospodarskemu napredku in temelj gospodarski blaginji edino le prava izobrazba; temveč le-ti faktorji stavijo vse mogoče zapreke pravemu napredku in pravi izobrazbi ljudstva, dobro vedo, da se to ljudstvo postavi takoj na lastne noge, kakor hitro se pspne do one stopnje izobrazbe, ko bo vedelo ceniti svojo moč, ko bo vedelo ločiti prave prijatelje od samopašnežev. In takrat odklenka za vedno „kmetiškim“ prijateljem iz klerikalnega tabora. Živa priča tej naši trditvi je sedanost in preteklost mnogih evropskih kulturno visoko izobraženih narodov.

Da ne more svet očitati avstrijskemu klerikalstvu, da je protiven napredku sploh, je pa obesil svoji zahtevi po skrajšani učni dobi željo, da se osnuje takozvana enoletna nadaljevalna gospodarska šola. Radovedni smo le, kaj naj se uči otrok, ki je izpolnil svoje dvanajsto leto, v tej gospodarski, ali kakor jo nekateri nazivajo, kmetijski šoli. Nevemo, kako bi nas ravno ti ljudje gledali, ko bi pričeli takim otrokom razlagati, kako se povzdigne živinorejo, namreč skrižanjem dobrih plemenskih živalij, ko bi pričeli razlagati oplemenitev te ali one rastline itd., itd. — Največje svetopisemske mlinske kamene bi obešali na naše vratove in nas potapljali na dno najglobokejšega kraja Tihega oceana. Zaradi tega prosimo prvega krščanskega predlagalca take resolucije, da nam obenem sporoči vso učno stvarino, ki bi se poučevala na taki šoli. In menda se obračamo na pravo adresu, na adresu štajerske „Kmečke zveze“, oziroma na državnega poslanca Iv. Roškerja, ki je pred-

sedoval političnemu shodu pri sv. Petru niže Ptuja dne 26. januarja t. l., kjer se je sprejela slična resolucija, kakršna je resolucija poslancev Jedeka in Stöcklerja, glaseča se: „Zbrani volilci zahtevajo skrajšanje ljudskošolskega pouka na 7 let, odpravo poletnih počitnic in več gospodarskega ponka v zadnjih razredih ljudske šole.“ Ako nam pa tu ne vedo odgovora, se obračamo vljudo na kranjske zastopnike te najnovejše zahteve po ljudski izobrazbi, na zborovalce shoda v Trbojah . . .

Prvi odgovor, ki je prišel na predlog krščansko-socialnih poslancev Jedeka in Stöcklerja, so poslali čužeči Čehi, zbrani na dveh velikanskih shodih v Brandysu in v Pragi.

Na prvem shodu v Brandysu ob Labi se je sprejela ostra resolucija, ki pozivlja vse svobodomiselnice poslance, vsa napredna politična društva, sploh češko ljudstvo, da se z vso odločnostjo upre tej nakani. Resolucija končno zahteva, da naj češko ljudstvo voli le take moze poslance, ki bodo delovali z vsemi močmi za pravi napredek šolstva sploh.

Impozanten je bil shod glavne skupštine „Jednote Komenskega“, kjer je združeno češko, moravsko in šlesko učiteljstvo soglasno protestiralo proti nakanam črne reakcije.

Po otvoritvenem nagovoru predsednika „Jednote Komenskega“, državnega poslanca prof. dr. Drtine, je razpravljali znani prvoborilec za svobodo vede, državni poslanec prof. dr. Masaryk, o šoli in vedi. — Prostor nam ne dopušča, da bi se natančneje bavili s sijajnim govorom tega učenjaka. Pribiti hočemo le pasus, ki osvetljuje jasno, kako misli veliki mislec o reformi ljudskega šolstva po klerikalnem vzorcu. Glasi se:

„Zahteva, da bi bil šolski obisk znižan na 7 let, je popolnoma neopravičena. Ko vidimo, kako se 7 letni šolski obisk vsiljuje ljudstvu na deželi, si moramo pred vsem postaviti pred oči statistiko našega prebivalstva na deželi: pri nas ni mnogo veleposestnikov, tudi ne srednje velikih posestnikov, imamo temveč kmetiški proletarijat. Ali kako hočete pomoči proletarijatu, če mu zaprete vir izobrazbe? Z otroškim delom hočete pomagati kmetu in delavcu? To bi bil pregrešek, ki so ga očitali že prvi socialistični teoretiki delavcem. Tukaj je nujno potrebna pomoč, moramo klicati po socialnih reformah, kmetu je treba pomagati politično in gospodarsko, ali ne s tem, da se stori njegove otroke za sužnje. Reforme gospodarske in politične so nujne, ne pa znižanje ljudske izobrazbe.“

Če veljajo te besede za žilave, skorona vrhuncu kulturnega gospodarskega napredka stoječe Čehi, v koliko več meri velja to za nas bornislovanski narod! — K protestu so se še oglasili v imenu društva čeških profesorjev prof. V. Appelt, Jos. Černý za češko učiteljstvo, dr. G. Novak za moravsko učiteljstvo, v imenu navzočih staršev J. Myslik in Pokorný.

Sprejela se je soglasno resolucija, zahtevajoč izpolnitev ljudske izobrazbe, obstoj sedanje šolske dobe, a zahtevajoč obvezno pohajanje meščanske šole, odstranitev vpliva cerkve od šole, zahtevajoč svobodno šolo svobodnemu učiteljstvu.

Slovensko učiteljstvo lahko s ponosom gleda na ta shod in lahko brez strahu zre v bodočnost, a s pomilovalnim nasmehom lahko opazuje prazno besedičenje slovenskih privrženec skrajšanja šolske dobe. Kakor so jim češki politiki, na čelu jim učenjak dr. Masaryk, prekrizali že enkrat račune, tako jim tudi sedaj vzemo veselje do podjarmljenja ljudskega šolstva.

In slovensko učiteljstvo, pridruži se jim!

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca januarja: K 24.927.24.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

0 šolski reformi.

V.

Namen srednje šole ne more biti samo splošna izobrazba in s tem obenem usposabljanje za študije na visokih šolah, marveč njena naloga je kakor sploh šole v prvi vrsti vzgoja. Človek ni samo umsko bitje, poleg uma imamo tudi čut in voljo. In ravno čut in volja sta vodilni, gibni sili našega dejanja in nehanja. Z gojenjem uma, čuta in volje šole zadoščamo človeški prirojenosti, ki je družabna ali socialna. Zato mora biti glavni namen vsake šole socialna vzgoja. Harmonija poedinca in celote, harmonija uma in vesti — to je prvi in zadnji cilj vse vzgoje.

Ali izpolnjuje šola to svojo nalogo?

Današnja šola ne izvršuje svojega namena, ker je pod vplivom cerkvene in državne vzgoje. Cerkevna vzgoja se je preživela, ker stoji v nasprotju z moderno kulturo, z moderno vedo in z modernim življenjem. Gre za versko strpnost, za spoštovanje osebnosti kot take, gre za svobodo vesti. Cerkevna vzgoja nima potrebne objektivnosti za gmohte in duševne zahteve modernega človeka, zato njena vzgoja ne more biti cilj novodobne šole.

Enako je pa tudi državna vzgoja kvarna razvoju in napredku šolstva. Posebno čutimo mi Slovenci dobrote državne vzgoje. Državni centralizem mori in duši samostojnost in individualnost posameznih narodov. Njegova šablonska, birokratična vzgoja tlači vsak svobodni polet, ker hoče imeti avtomate, a ne svobodnih državljanov. Državna vzgoja degradira šolstvo na politično deklo, dasi bi moralo biti po svojem bistvu kulturna naprava in prav ničesar drugega. Iz teh razlogov se mora državna vzgoja zamenjati z narodno vzgojo, ki naj služi potrebam dotičnega naroda, obenem pa zbuja smisel in porazumevanje za humaniteto in solidarnost pri interesih, ki se tičejo kulturnega napredka vsega človeštva.

Nujna zahteva je, da dosedanje disciplinarni rede zamenjamo z učnimi in hišnimi redi, ki odgovarjajo duhu časa, upoštevajoč, da

imamo opraviti z živimi ljudmi, ki naj jih praviljamo za življenje, pravo, resnično življenje. Ne hinavcev in klečeplazcev, marveč odkritih značajev, ljudi bistrega razuma, globokega čuta, trdne volje nam je treba; ne slabičev in sentimentalnih deklamatorjev, marveč mož produktivnega dela, zavedajočih se, da je delo življenje in življenje da je delo. Dosedanji disciplinarni redi odtegujejo mladino rodovini, narodu in človeštvu, da tava kakor v sanjah okrog po svetu. Dogaajo se celo slučajji, da se ji zabranjuje izkazovanje pietete mrtvim svojim učiteljem! Osvobodimo učenca in učitelja, da se približata drug drugemu, oba pa današnjemu življenju!

Gojitev vseh sil, ki so v človeku, uma, čuta in volje, vzgoja zahteva koncentracije v eni roki. Zato poučuje ljudskošolski učitelj v svojem razredu skoro vse predmete. Na srednjih šolah se je pa namesto prejšnje uredbe razrednikov ali razrednih učiteljev uvedel sistem strokovnih učiteljev. Ta sistem ne vzgaja, marveč dresira. Kar eden zida, to morebiti drugi podira. Značaji poedinih učiteljev so jako različni, njih umske in npravne zmožnosti neenake. Ni mogoča soglasna vzgoja, kjer se učitelji drug za drugim menjavajo, kjer poučuje posameznik v mnogih razredih. Kakšna je to vzgoja, ko učitelj pri številnih razredih in pri malo urah, ki jih ima, niti ne more spoznati po imenu svojih gojencev! Učenec ne pozna učitelja, učitelj ne prodr v duševnost in socialni položaj učenca. Iz tega se ne more razviti vzajemno zaupanje, ki je podlaga vzgoje. Če koga ne poznam, kako mu naj zaupam, in če mu ne zaupam, kako naj ga poslušam in se dam od njega voditi? Ne more biti drugače, da namesto vzgoje nastopa dresura. Ako učenec sluša, stori to zato, ker se boji kazni. Na njegov čut in njegovo voljo deluje le zunanja sila, strah; v svoji notranjosti ostaja, kakršen je bil, dostikrat je celo slabejši, ker se v strahu pred kaznijo laže in hlina. Tako se vzgajajo tiste dvoživke v človeškem življenju, o katerih nikdar ne veš, kako mislijo. Ako je pa učenec odkritega značaja, toda nagle in hude jeze, pa naleti pri tem na učitelja, ki se tudi ne zna ali ne more premagovati, potem je konflikt med obema neizogiben in utegne imeti slabe posledice za oba, skoro gotovo pa za učenca. Mnogo nadebudnih eksistenc se na ta način pogublja dan na dan, dočim neodkritosrčneži in lizuni uspevajo.

Sistem strokovnih učiteljev, kakor jih imamo dandanes, ni škodljiv samo vzgoji, marveč tudi splošni izobrazbi, ki naj jo podaja srednja šola. Vsi predpisi o tem, naj posamezni učitelji delajo sporazumno, ostanejo na papirju pred neizprosnimi fakti realnosti. Učitelji so ljudje in kot taki podvrženi človeškemu slabostim. Pri najboljši volji ni mogoče, da bi recimo 5—10 učiteljev, ki poučujejo v enem razredu, uspešno izvrševalo svoj poklic, ko si takorekoč kar roke podajajo pri vratih, prihajajoč vsak s svojo metodo, svojimi zahtevami, pa tudi s svojimi slabostmi. Zdi se, kakor bi bil učenec eksperiment, na katerem poizkušajo razni učitelji svoje metode ter dobre in slabe učinke svoje osebnosti. Tako vedno menjavanje učitelja od ure do ure, ti psihološko povsem nepačni prehodi, ko ne ve nastopajoči učitelj, kakšna je dispozicija učenca, koliko duševne

energije so že porabili in koliko je še morajo ta dan, imajo to posledico, da se pač veliko tvarine jemlje, a jako malo temeljito predela, da so učenci nepazljivi, raztreseni in učitelj zaradi tega razdražljiv in nervozen. Učni uspehi sedanje srednje šole morajo biti potem minimalni.

Sistem strokovnih učiteljev deluje jako slabo tudi na zdravje učiteljstva. Dannadan, leto za letom se peča strokovni učitelj vedno z isto stvarino. Ta enoličnost mora vplivati kvarno na njegov duševni stan, posebno če pomislimo še na korekture. Ali je potem čuda, ako se polagoma izcimijo abnormalnosti, ki postanejo tipične za ves stan in ki seveda nikakor niso v prid pouku in vzgoji.

Poleg tega vpliva to neugodno na izobrazbo učiteljstva. To šolsko strokovnjaštvo postane dostikrat samo vase tako zaljubljeno, da ne priznava mimo sebe nobene druge vede. Iz strokovnjaštva se razvije zagrizena enostranost, ki ni daleč od nevednosti. Izgublja se v najmanjše podrobnosti in zanemarljivo pri tem to, kar je res treba vedeti. Pravi strokovnjak je vendar tisti, ki pozna vse relacije svoje specialne vede do drugih; zato pa mora obvladati te znanosti in ne more obzidati svoje stroke s kitajskim zidom. Ako bi znal kdo n. pr. vse višine gorā do podrobnosti, ali ga moremo že zato imenovati strokovnjaka v geografiji? Jasno je, da ne. Saj mu nedostaja temeljnega pogoja: on ne pozna organske zveze geografije z drugimi vedami, njenega bistva in njene naloge.

Strokovnjaštvo, kakor se je razvilo zaradi nezadostnega splošnega znanja, ki ga je zakrivila sedanja srednja šola, je dovedlo do te absurdnosti, da mora srednješolski učenec znati, kar je smel njegov učitelj pozabiti, oziroma učenec naj bi vedel, česar učitelju ni treba vedeti, če ne — ni zrel! V tej bridki resnici, ki jo čutimo srednješolski učitelji dannadan, tiči veliko pedagoško zlo, ki jasno dokazuje, da je v ustrojstvu sedanjega srednješolstva nekaj gnilega in nezdravega. V tem oziru so ljudski učitelji pred nami. Marsikdo izmed nas, ki gleda morebiti postrani svojega tovariša iz ljudske šole, ne pomisli, da more imeti vesten, za svoje delo in izobrazbo vnet ljudskošolski učitelj višjo splošno izobrazbo nego mi; zakaj on poučuje vse predmete in se ne more učenecem izgovarjati na svoje strokovnjaštvo, da tega ali onega ne ve. Vsaj toliko mora vedeti iz vseh predmetov, kolikor se zahteva od učencev, dočim vemo mi, strokovnjaki, o drugih predmetih izvečine jako malo, ker smo vse srečno pozabili.

Zato zahteva enotna srednja šola iz didaktičnih in pedagoških razlogov popolno preustrojitev ne samo učnega načrta, marveč tudi učne metode. Namesto strokovnih učiteljev se zopet uvedo razredni učitelji, ki vzgajajo in uče svoje učence od prvega do šestega razreda toliko razredov bi štela po mojem načrtu enotna srednja šola — v vseh humanističnih in realnih predmetih. Bisanje, telovadba in igre z ročnimi deli v botaničnem vrtu se izroče posebnemu strokovnemu učitelju. Za začetek, da bi prehod ne bil tako nagel in težak, bi bilo morebiti potrebno, da se pripustita vsaj dva učitelja: eden za humanistične, drugi za realistične predmete, da bi bili potem v vsakem razredu trije, dokler se ne bi reforma popolnoma izvedla.

Naskok agrarcev.

(Dopis iz Istre.)

Uboga šola! Že od l. 1869. sem se pogosto oglašajo poklicani in nepoklicani reformatorji ter hočejo premeniti zakon, s katerim se je oprostila šola konkordata in s tem iz farovških krempelj. Kakšna je bila ljudska šola do istega časa, nočemo tu opisovati, nje žalostne razmere so vsakemu znane. In vendar stranke, ki se sedaj najpridnejše oglašajo, niso takrat niti črhnele za izpremembo, za izboljšanje ljudske šole. Naši šoli najhujši sovražniki so klerikali. Do šolskega zakona 1869. je bila ljudska šola v popolni oblasti farovških gospodov, in s tem je povedano, da je bila šola za sužnjena klerikalcem. Ker so ti gospodje izgubili oblast nad šolo in učiteljstvom, to jih je peklo in jih še peče, in že papež Pij IX. je prokel avstrijski šolski zakon.

Klerikalna stranka je nastopila že pod raznovrstnimi imeni. Sedaj jo vidiš pod imenom konservativne, sedaj pod imenom krščansko-socialne in kot se kaže sedaj, je nastopila pod imenom agrarne stranke. Naj dela že pod ka-

terokoli firmo, nje glavni namen je naskok na ljudsko šolo; vselej pa pod pretvezo, da hoče pomagati ubogemu ljudstvu. Minister Hartel, dasiravno je bil sam klerikalnega mišljenja, je vendar rekel v državnem zboru: „Pustite ljudsko šolo na miru, ker se lepo razvija in deluje plodonosno v korist ljudstvu in bi se še lepše razvijala, ako bi je ne ovirale razne stranke.“ In vendar tudi to ne pomaga, že zopet so tu nepoklicani reformatorji. Poprej so hoteli vselej odgrizniti od šolske dobe kar 2 leti, a to jim ni šlo, zdaj pa so se odločili za manjši grizljaj, za 1 leto. Res so jo tako mojstrsko zvili, da bi lahko mislili posebno po slovenskih deželah, da bo za ljudsko šolo še bolje, ker odpadle naj bi olajšave, zaradi katerih obiskuje otrok zadnji dve leti le po 2krat na teden šolo. Vendar pa se ne moremo ogreti za to okrajšanje. Mnogokrat se čuje, da ljudstvo ne more napredovati, ker ima premalo pouka in omike. In ali bo potem bolj izobraženo, bolj poučeno, ako se šolska doba še skrajša? Vsak treznomislec človek bo priznal, da bo potem še manj pouka, še manj izobrazbe. Vemo, da porečejo agrarci, da se pri nas še zdaljša šolska doba, ker potem ne bo olajšav. Tem pa bodi povedano, da veljajo olajšave le za one otroke, ki so dosegli smoter, predpisan po šolskih načrtih, vsi drugi morajo obiskovati vsakdanjo šolo celih osem let. Agrarci hočejo s tem pomagati malemu posestniku, a ta pomoč bo bore majhna, ako mislijo, da bodo pomagali pri delu 13letni otroci. Mi učitelji na deželi vidimo, da takšni otroci skoraj nič ne pomagajo kmetovalcu. Za težka dela niso, a lahkega ni vselej na malem posestvu in tako se uče postopanja in lenobe, oni, ki ne zalezejo v slabe družbe, a drugače pa se učijo iz dolgega časa še raznih iger, zapravljanja in drugih pregreh.

Kako bo naš kmetovalec tekmoval z drugimi, ako mu skrajšamo še to malo pouka? Ako se hoče kmetu res pomagati, naj se odpravijo vse olajšave. Otroci naj hodijo vseh 8 let vsak dan v šolo, a za one v starosti od 14.—18. leta naj se napravi dvakrat ali trikrat na teden ponavljalno šolo, v kateri naj se uče tudi kmetijstva. Da se bo kmetijstvo bolj uspešno poučevalo, naj država skrbi, da se učiteljstvo bolj izuči v kmetijstvu že na učiteljskih in da bo imela vsaka ljudska šola vrt, na katerem se bo poučevalo nazorno. Ako bi agrarci hoteli koristiti kmetovalcu, bi morali to zahtevati, ker pa ravno nasprotno zahtevajo, so pokazali le svoje klerikalno kopito.

Avstrijski šolski zakon pravi, da določuje cerkvena oblast sama glede pouka veronauka, a poleg tega ima cerkev svoje zastopnike v vseh šolskih korporacijah. In vendar klerikali niso zadovoljni s tem, zato je moral biti celo proklet avstrijski šolski zakon. Poglejmo v nam bližnjo Italijo! Tam pusti šolski zakon pouk veronauka cerkvi, a cerkev nima v nobeni šolski korporaciji svojega zastopnika. In vendar proti italijanskemu šolskemu zakonu se ne repenčijo klerikali! Zakaj to? Italijanski šolski zakon zadovaljuje le 3 leta otroke k šolskemu obisku, zato je v Italiji toliko analfabetov, in tega si želi klerikalizem. Zato se ne gane proti italijanskemu šolskemu zakonu in v tak stan bi rad spravil tudi avstrijsko ljudsko šolstvo, misleč, ker nismo mogli naenkrat odgrizniti, bomo pa večkrat pomalem tako, da vendar doženemo svoj namen, da ostane ljudstvo nepoučeno, ker takšno se nam da lažje voditi. Pri takem ljudstvu obvelja vsaka naša misel, ker samo ni sposobno razsodbe.

Nam je znano, da ljudstvo, kjer količkej samo misli in preudarja, ne želi skrajšanja učne dobe, pač pa še podaljšanja te. To so nam pokazali roditeljski shodi. Pisec teh vrst je mislil napraviti v tekoči zimi nekoliko roditeljskih shodov. Napravil je prvega, in takoj na tem se je oglasilo ljudstvo s prošnjo, naj se napravi vsak teden vsaj po tri poučne večere. Ustreglo se je tej želji, in tako je nastal nadaljevalni tečaj za odrasle ljudi. Kmetovalci in drugi delavci delajo ves dan, a zvečer pridejo v šolo poslušati pouk in to ne v malem številu. Ti gotovo niso za skrajšanje šolske dobe, ker drugače bi si je ne podaljševali sami.

Že zgoraj smo omenili, da veljajo olajšave le za otroke, ki so zadostili učenim načrtom. Prigodilo se je piscu, da je imel otroke v šoli, ki se jim ni smelo dovoliti te olajšave. V takih slučajih je vselej že poprej opozoril starše na to, a največkrat so starši izrazili željo, da bi hodil otrok vsak dan v šolo, ne le do 14. leta, pač pa še do 16. Taki starši so spoznali korist, ki jo donša šola, in taki starši gotovo niso za skrajšanje šolske dobe. Za skraj-

sanje šolske dobe je ljudstvo le tam, kjer ga kateri klerikalni zetot drži na brzdi in mu vsak dan prigovori, da je ljudska šola prokletstvo za ljudstvo.

Že mnogokrat se je reorganiziralo vojaštvo, a nikdar niso povprašali za svet ni agrarcev ni učiteljstva, pač pa so reorganizirali na podlagi izkušenj, ki so jih napravili vojaški izvedenci. Sedaj se misli reorganizirati srednje šolstvo, a minister ni poklical v posvetovanje agrarcev, pač pa može, ki so dosegli izkušnje s svojim službovanjem na srednjih šolah. Enako bo moralo biti tudi, ako se bo reorganiziralo ljudsko šolo. Edini, ki more v tem kaj svetovati, je ljudsko učiteljstvo, ker le ono si je pridobilo v tem izkušnji. Zato mora zahtevati ljudskošolsko učiteljstvo, da se klerikalcem odločno pove, da nimajo nič nasvetovati glede reorganizacije ljudske šole in tudi ne pod agrarno firmo. To nam morajo dovoliti tudi klerikali, ker kakor hitro bi mi hoteli nasvetovati glede reorganizacije cerkve, rečemo cerkve in ne vere, bi se oni oglasili in takoj bi nam povedali, da so poklicani za to le oni. Zaradi tega je jako umestno, da se je oglasilo proti temu agrarnemu naskoku češko učiteljstvo, ki ga naj posnema vse avstrijsko ljudskošolsko učiteljstvo.

Shod zastopnikov učiteljstva v okrajnih šolskih svetih na slovenskem Štajerskem.

Na vabilo predsednika „Zveze slovenskih učiteljev in učiteljic“ se je zbralo dne 2. svečnat. l. v Celju 17 zastopnikov spodnješajerskega slovenskega učiteljstva v okrajnih šolskih svetih, da se pogovore o složnem nastopu v tej korporaciji. Po daljši stvarni razpravi so se storili večinoma enaki sklepi, kakršne so predložili zastopniki učiteljstva v nemških okrajnih šolskih svetih deželnemu šolskemu svetu in ki jih je že lanski „Učiteljski Tovariš“ v svoji 51. številki prinesel. Zaradi boljšega pregleda naj slede še tu enkrat:

1. Zastopnik učiteljstva v okrajnem šolskem svetu ni le strokovnjak v pedagoških zadevah, ampak tudi zagovornik interesov učiteljstva. Ravnopraven je drugim udom okrajnega šolskega sveta ter se ima prilagoditi le opravičnemu redu kakor drugi udje.

2. Referati:

a) Kako naj postopa strokovnjak glede posla zapisnikarja v okrajnem šolskem svetu, prepusti se taktu posameznega zastopnika; izreka se pa vendar proti temu, da bi opravljal ta posel kak najet pisar.

b) Odločno se zavrača namera, da bi se strokovnjaku izročila obravnava šolskih zamud vseh šol v okraju, ker bi se mu s tem naložilo preveč posla.

C. kr. deželni šolski svet se prosi, da ukrene potrebno, naj se pri okrajnih šolskih svetih nastavi potrebno število pomožnih uradnikov, vzeti iz vrst upokojenih učiteljev, ki se jim poveri ta posel proti primerni odškodnini.

3. Predlogi za nameščenje učiteljskega osebja:

Zastopniku učiteljstva naj se dovoli, pregledati akte kompetentov in se mu v to svrhu za vsak slučaj pošlje akt vsaj 24 ur pred sejo v vpogled.

4. Uradna tajnost:

Ista naj velja le v osebnih in disciplinarnih zadevah ter glede nadzornikovih poročil. V kompetenčnih zadevah pa se naj uradna tajnost opusti.

5. Odgovornost zastopnikova napram učiteljstvu:

Zastopnik učiteljstva ima o svojem delovanju poročati svojim volilem, kolikor mu to dovoljuje uradna tajnost.

6. Zastopnik učiteljstva in učiteljska organizacija:

Zastopnik naj bo ud učit. organizacije dotičnega okraja. Organizovano učiteljstvo (učit. društvo) naj se vselej pred volitvijo posvetojuje, koga hoče poslati v okrajni šolski svet.

Zastopnik pa se mora vselej in povsod truditi, da se sklepi in želje učit. organizacije uvažujejo.

7. Zastopnik in disciplinarna preiskava:

Dovoljeno naj bo zastopniku pregledati vse dotične akte, da more zatožencu dati nasvet, katerih po disciplinarnem zakonu dovoljenih pravic se more posluževati.

8. Sodelovanje v obrambnih zadevah:

V okrajih, kjer ima učiteljska organizacija svoj obrambni odsek, naj bo zastopnik — ako ni ud imenovanega odseka — vedno v stiku z njim.

Sklenilo se je, da se le sklepa 2. b) in 3. potom „Zveze“ predložita v obliki spomenice c. kr. dež. šolskemu svetu, ker je drugim sklepom štajerski deželni šolski svet že ugodil.

Nato se sklene zadaj stoječa izjava proti napadom „Slov. Gospodarja“ na šolo in slov. učiteljstvo.

Naposled se poverijo zastopniki učiteljstva Kocbek, Mešiček in Gnus, da skličejo za dve leti enak shod, na katerem naj zastopniki na podlagi lastnih izkušenj stavijo šolstvo in stanovske zadeve pospeševajoče nasvete.

Izjava.*

Zastopniki spodnješajerskega slovenskega učiteljstva v okrajnih šolskih svetih protestujemo proti neosnovani pisavi „Slov. Gospodarja“, ki sicer zatrjuje, da spoštuje šolo in učiteljski stan, zaeno pa učitelje pavšalno napada in obrekuje, predbacivajoč jim, da „z lenim in pomanjkljivim poučevanjem spravljajo šolo ob dobro ime, da prihajajo od leta do leta iz njih razredov manj poučeni šolarji (analfabeti)“ jih psuje in žali, da so širokoustneži, domisljavi, predrzni itd.

Proti takemu hujskanju, ki ima prozoren namen, spraviti slovensko učiteljstvo pri nerazsodnem ljudstvu ob dobro ime in ugled, ugovarjamo z vso odločnostjo in se nadajamo, da se slovensko ljudstvo na te izbruhe političke strasti ne bo oziralo, marveč bo učiteljstvo v njegovi teški nalogi krepko podpiralo v blagor in korist učeče se mladine.

Zastopniki učiteljstva v 17 okrajnih šolskih svetih.

Shod tirolskega učiteljstva v Sterzingu.

△ 18. novembra preteklega leta je zborovalo tirolsko nemško učiteljstvo v Sterzingu, tedaj skoro istočasno, kakor se je vršil znani katoliški shod na Dunaju. In menda nihče ne more zanikati, da ni prelepa tirolska dežela prava domena pravega pravčatega klerikalizma. Usoda je menda hotela, da je ravno ta shod — v Sterzingu namreč — pokazal v bengalični luči, kako idilične razmere bi zavladale v širni Avstriji, posebno na šolskem polju vobče, ako dobi klerikalizem tisto moč v roke, ki jo ima ravno v gorati Tirolski.

V nastopnem podajamo obširneje poročilo o tem velepučnem shodu, ki bodi obenem izpolnitev naše obljube, ki smo jo izrekli v poročilu o katoliškem shodu na Dunaju. —

Učiteljskega shoda v Sterzingu se je udeležilo poleg skoro polnoštevilnega nemškega učiteljstva še odposlanstvo laškega tirolskega učiteljstva in sledeči c. kr. ljudje iz šolske stroke: dvorni svetnik dr. H. Hausotter, c. kr. dež. šol. nadzornik, in c. kr. okr. šol. nadzorniki: prof. Peter, prof. Fleisch, prof. Egger, Lisch, Steger, Zeller, Zaballer, Bonell, Stecher, Pertmer, Maschler in Lezur. Brzjavno so shod pozdravili c. kr. okr. šol. nadzorniki Knittel, Knöpfer in Zoderer.

I. Gmotni položaj.

Poročevalec Filip Leitner iz Merana je izvajal sledeče: Ako se v mojem poročilu ne nahaja ime učiteljca, je vzrok ta, ker jaz smatram kolegije enakopravne z nami, zakaj te imajo enake študije, vrše enako delo, torej naj uživajo enake pravice.

Skoro pred desetimi leti se je zbralo ravno v tej dvorani tirolsko učiteljstvo k zborovanju, katerega namen je bil, podati jasno sliko o bednem stanju tirolskega učiteljstva ter obenem nasvetovati, kako naj se najhitreje in najizdatneje pomaga temu nedostatku. Tovariš Siber iz Schwaza je v svojem izbornem referatu dokazal, da je tirolsko učiteljstvo najslabše plačano, da je njega gmotni položaj slabši kakor navadnih poslov. Tovarišu Siberju bodi še enkrat izrečena na tem mestu najiskrenejša zahvala za njegov referat, ki je svetu pokazal v vsi celoti žalostni gmotni položaj tirolskega učiteljstva, za referat, ki je zbudil v vsem tirolskem učiteljstvu samozavest, da se

*) Šoli in učiteljstvu prijazni listi si prosijo, da ponatisnejo to izjavo.

Dalje v prilogi.

zaveda, da je tudi ono državljani, ki mu gredo vse pravice avstr. državljanov. Oni znani učiteljski shod v Sterzingu l. 1898. je zahteval, da se tirolsko učitelstvo plača tako, kakor je plačano c. kr. uradništvo štirih najnižjih plačilnih razredov, in je to svojo zahtevo tudi temeljito podprlo. Marsikateri učitelj je zapustil ta shod v nadeji, da mu najbližja bodočnost prinese lepše dneve. Od tega leta dalje so bila vsako leto učit. zborovanja, kjer je bilo edino dnevno vprašanje: Naš gmotni položaj. — Na podlagi statistike se je dokazalo, da naši dohodki ne zadostujejo za najpotrebnejše v življenju; sklepale so se resolucije na one korporacije, ki imajo našo usodo v rokah. In kaj smo dosegli?

Resolucijam so sledile lepe besede, in leta 1904. se je naš gmotni položaj celo reguliral. Naše delo je imelo tedaj uspeh!? Seveda je nerazodno ljudstvo mislilo, da se je naš gmotni položaj z ono regulacijo v istini poboljšal, in merodajni faktorji nas vedno in vedno opozarjajo na ono regulacijo. Toda naš deželni zbor je bil drugačnega mnenja. Ta korporacija nam ni dala nikakega približja z ozirom na današnje draginje, in nikakršne regulacije, temveč ta korporacija nam je prizadela prav občuten udarec. Zakaj zaradi te „regulacije“ je deželni zbor črtal vsemu učitelstvu, ki služi manj kakor 7 let, oni donesek, ki ga je dobivalo že od pamtiveka za kurjavo. In kako je z ostalo regulacijo? Po preteku 30 službenih letih dosežemo plačo 2000 K, tedaj oni znesek, ki ga dobi c. kr. uradnik v prvem letu definitivnosti, namreč 1960 K. Ko je država povišala svojemu uradništvu njih plačo, je vsakdo to odobral in nihče ni dolžil države, da razmeta svoj denar. Mi sicer zahtevamo enake plače kakor jih ima naša c. kr. uradništvo štirih najnižjih kategorij, a dobimo to, kar dobi uradništvo početkom svoje definitivnosti — šele koncem svojega službovanja. Času primerna regulacija!

Seveda, največje težkoče pri vsaki naši regulaciji je pokritje. L. 1903. so našli to pokritje, a to pokritje so porabili za svoje namene, zakaj od tega pokritja so porabili 200.000 K v svoje namene. Naravna posledica takemu postopanju je bila, da smo pri vsakem nadaljnjem zborovanju zopet in zopet zahtevali regulacije naših plač, sprejemali in odpošiljali peticije o izboljšanju našega gmotnega položaja. In smo li dosegli kaj s tem večnim moledovanjem? Ne! Temveč naš gmotni položaj je ravno zaradi neznozne draginje postal naravnost obupen. Drugim stanovom se je v tem času izboljšal njihov gmotni položaj 1 do 2 krat, a merodajni faktorji niso tarnali, kje dobe pokritje. Nam seveda so ponujali le lepe besede, tolažilo nas z boljše bodočnostjo. In ravno zaradi obče znane draginje nisem hotel v svoje poročilo vplesti statistike o podraženju vseh živil.

Kakor rečeno, učitelstvo je bilo primorano vsako leto moledovati za izboljšanje svojega gmotnega položaja. A vključ včni prošnji se ni hotel izpolniti znani svetopisemski rek: „Trkajte in odprlo se vam bo...“ Neki nižje-avstrijski dež. poslanec je imenoval učitelstvo nadležne berače. Da smo siromaki, je resnica, to lahko uvidi vsakdo, a berači vendar nismo, temveč poštene delavci, ki zahtevamo za pošteno delo pošteno plačilo!

Neki poslanec iz Šlezije je rekel, da bo učitelstvo izgubilo vse svoje simpatije zaradi tega svojega večnega moledovanja za izboljšanje svojega gmotnega položaja. Katere li? Mogoče te, ki jih uživamo pri merodajnih faktorjih? Ako te izgubimo, naj jih le izgubimo! Ako pa menijo ti ljudje, da izgubimo zaradi teh svojih opravičenih zahtev obče simpatije, rečemo le toliko: Stavimo to vprašanje javno! — Toda mislim, da danes nismo prišli tu sem, da rešujemo to vprašanje, temveč da povemo jasno in glasno, kaj hočemo. Pripravljeni smo, te svoje zahteve ponesti v zadnji kotiček naše domovine. Svoj smoter hočemo doseči. Dolgo smo čakali in struna nenapeta — počni. Oni lepi nauki o učiteljski skromnosti in zadovoljnosti, ki smo jih prejeli v pripravnih, so pač hitro izginili iz naših duš, ker nimajo prave podlage.

Da je naš gmotni položaj obupen, naravnost neznošen, čutimo vsi. A to našo skupnost hočemo pokazati in dokazati na podlagi suhih števil, primerjajoč učiteljske dohodke naših sosedov na Koroškem in Solnograškem. Evo jih:

Več	Koroško	Solnograško	Tirolsko
80	800	900	720
+	+	+	+
400	1200	1200	800
+	+	+	+
500	1400	1360	1100
+	+	+	+
775	1600	1400	1100+125=1225
+	+	+	+
1050	1800	1400	1100+250=1350
+	+	+	+
1050	1800	1400	1300+250=1550
+	+	+	+
1325	2000	1600	1300+375=1675
+	+	+	+
1325	2000	1600	1500+375=1875
+	+	+	+
1400	2000	1600	1500+500=2000
+	+	+	+
1400	2000	1600	1500+500=2000

Številke govore, kako sijajno je naše gmotno stanje. Ne le za krone smo prikrajšani, temveč za celo imetje, ne le za par let, temveč za vse življenje. In računajte, koliko je to imetje! Koroški učitelj dobi od dne svoje definitivnosti do upokojenja celih 39.285 kron več in solnograški 23.885 kron več kakor mi. To so dejstva, ki govore veliko. To so številke, ki morajo navdušiti zadnjega učitelja v najoddaljenem kraju, da stopi navdušeno v boj za naše opravičene zahteve. In s čim opravičuje tirolski deželni zbor tako postopanje? Je-li mogoče merodajna tu draginja, ki vlada zaradi vedno večjega tujskega prometa v naši deželi? Saj donša tujski promet ogromno dohodkov celi deželi, tuji prinesejo vendar mnogo denarja v deželo, ki ima torej dovolj dobička od tujcev. Seveda, ker ima vsak stan dobiček od tega prometa, te dohote ne sme uživati stan, ki daje temelj vsi ljudski izobrazbi. Ne smemo se čuditi, ako zapuša vsako leto toliko učiteljev svojo nevhvalno domovino. In zaradi tega je pomanjkanje učitelstva na Tirolskem prav občutno, kar pripozna že priprosto ljudstvo. Znani vođa Jožef Windisch se je nekoč izrazil: „Hočemo, da se naše učitelstvo boljše plača! Naši najboljši učitelji zapuščajo Tirolsko in gredo na Gorenje in Dolenje Avstrijsko službovat. In na Tirolskem ostajajo le taki učitelji, ki jih drugje ne potrebujejo.“ Mož je trdil prav, zakaj najslabši učitelji gotovo ne zapuščajo nevhvalne domovine. Tirolska krvavo potrebuje dobrih učiteljev, a gotova taktika ne uvideva tega. Pomagajo si z neizprašanimi in zasilnimi učitelji. Seveda, druge kronovine ne potrebujejo takih učiteljev, zato so obsojeni za našo kronovino. Tirolska se more torej primerjati edino le še z Galicijo. (Dalje)

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Učiteljski krožek krškega, videmskega, leskoveškega in rajhenburskega učitelstva se snide v nedeljo, dne 23. t. m., ob 4. popoldne v čitalniški dvorani gostilne „Unschuld“ v Rajhenburgu. Gostje dobrodošli. Železniške zveze so jako ugodne. Na snidenje!

Štajersko.

Učiteljsko društvo za laški okraj ne zboruje v nedeljo, dne 16. svečna, na Hrastniku, kakor se je pomotoma poročalo, temveč v šolskem poslopiju na Zidanem mostu.

Konjiško učiteljsko društvo zboruje dne 23. svečna ob 10 uri popoldne v Čadramu, ob dveh popoldne pa priredi istotam 3. roditeljski sestanek.

Vzpored z zborovanje:

1. Zapisnik.
2. Dopisi.
3. Poročila:

- a) zastopnika učitelstva o delovanju v okrajnem šolskem svetu — tov. Jurko.
- b) o zborovanju učiteljskih zastopnikov v Celju — isti tovariš.
- c) o drugem roditeljskem sestanku v Čadramu — tovariš predsednik.
4. Osnutek društvene kronike — tovariša Časl in Jurko.
5. Pomen družine za vzgojo otrok. (Za roditeljske sestanke priročno vprašanje.) Podava tovarišica Bezljajeva.
6. Volitev:

- a) dopolnilna za društveni odbor,
- b) upravnega odbornika za „Zvezo“.

7. Slučajnosti.

Vzpored z roditeljski sestanek je objavljen v predzadnji številki „Učiteljskega Tovariša“.

NB.: Ako bi bilo 23. svečna izredno o slabo vreme, tedaj se vrši učit. zborovanje teden pozneje, t. j. dne 1. suša v Konjicah; roditeljski sestanek pa se priredi ob vsakem vremenu.

Na polnoštevilno udeležbo vabi vljudo Brumen, predsednik.

Učiteljski krožek pri Sv. Križu na Murskem polju ima svoj drugi sestanek v četrtek, 20. svečna, ob 2. popoldne. Glavna točka dnevnega reda: Prireditev roditeljskega sestanka pri Sv. Križu. Pridite v prav obilnem številu!

Saleško učiteljsko društvo zboruje v nedeljo, dne 18. svečna t. l., ob 2. uri popoldne v Šostanju.

Vzpored: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Poročilo o izvenšolskem delovanju. 4. Volitev odseka za izvenšolsko delovanje. 5. Pravila „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“. 6. Volitev člana v upravni odbor „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“. 7. Nasveti in predlogi.

Z ozirom na važnost posameznih točk vzporeda pričakuje polnoštevilno udeležbo odbor.

Trst.

Učiteljsko društvo za Trst in okolice je imelo svoj sestanek minoli četrtek, dne 6. t. m. Zbranih je bilo do 60 oseb; učitelje, učiteljice in prijatelje šole, v dvorani „Trgovsko-izobraževalnega društva“, kjer je naš Ferdo Plešić predaval o otroku in morali. Predavatelj je najprej pojasnil pojem, kaj je morala. V kratkih potezah nam je očrtal ter tudi po eklatantnih slučajih dokazal moderno pojmovanje o morali, ki ni nič drugega negoli posledica človeškega razvoja, nekak „modus vivendi“ med človeštvom. ki pa je zopet podvržen izpreminjavi. Slikal nam je potem napadno početje ob dosednji npravnstveni vzgoji otrok, početje, ki je zopet posledica dosednjega splošnega naziranja o morali, kakor o nečem izvenčloveškem in svetem. Koncem je podal kratko skico, kako nam je postopati, če hočemo vzgojevati resno moralno. Poudarjal je, da prihajajo pri tem v poštev edinele otrokov okoliš in otrokove lastne izkušnje, ter da je moralizovanje, opominjanje ter ubijanje svojih, pogosto previsoko visečih „idealov“ najslabša pot, da se v otroku vzgoji značaj. To v kratkem. Predavanje misli predavatelj itak v celoti priobčiti v „Domačem ognjišču“.

Srednješolski vestnik.

**** Srednješolske vesti.** Z začetkom II. semestra 1907/08 so dodeljeni v službovanje na nemško gimnazijo v Ljubljani s I. državne gimnazije profesorja Aleksander Pucsko in šolski svetnik Alfonz Pavlin ter pravi učitelj istotam dr. Rudolf Rothaug. Profesorji iste gimnazije: dr. Franc Riedl, dr. Josip Tominešek in dr. Alfonz Levičnik bodo poučevali v II. semestru 1907/08 na obeh imenovanih gimnazijah. Za suplenta na nemško gimnazijo sta imenovana profesorska kandidata Nemca Ivan Hille in dr. Josip Bisehof, zadnji kot namestnik obolega svetnika Slovenca Pavlina.

**** Licealna knjižnica v Gorici.** Odkar je šel bivši knjižničar dr. Baar v pokoj, to je že čez pol leta, ni v tej knjižnici nobenega reda več; niso določene ure, kdaj je odprta, v zadnjem času se pa sploh ne izposojujejo več knjige. Novim bibliotekarjem je bil imenovan Cleri, profesor veronauka na gimnaziji, ki je pa kmalo spoznal, da tej nalogi ni kos in se je odpovedal. Cerkvena oblast je pa Cleriju naložila, naj se da vpokoji kakor profesor veronauka in naj ostane knjižničar. Zatrjujejo, da je Cleri moral podpisati škofu revers, s katerim se zavezuje, ostati še dalje knjižničar. Lahki napovedujejo škofu boj, ker se umešava v stvari, ki ne sodijo v njegov delokrog.

Književnost in umetnost.

„Slovenski Branik“ se imenuje nov list, ki je začel izhajati v Ljubljani. Odgovorni urednik mu je Ivan Pezdir, tiska ga pa „Učiteljska tiskarna“. „Slovenski Branik“, ki stane na leto (10 števil) 2 K 40 h, je glasilo družbe sv. Cirila in Metoda. Kakor kaže 1. št., bo list energično in prepričevalno izpolnjeval svojo lepo nalogo. Toplo priporočamo!

Prvi zvezek mešanik in moških zborov. Uglasbil Jakob Aljaž, župnik na Dovjem. Cena 60 h. — Ta zvezek prinaša 6 zborov, tri mešane in tri moške, ki so vsi uglasbeni na Gregorčičeve besede. Aljaž je priznan skladatelj, ki piše lepe, solidne zборе, katerih izvajanje ne dela posebnih težav, pač pa napravlja mnogo užitka. Svoje dobro ime si je komponist Aljaž s tem izdajanjem „samo utrdil“.

Ne zabite

„Učiteljskega konvikta!“

Kulturno delo.

+ **Akademija.** V soboto je predaval v „Mestnem domu“ v Ljubljani vseučiliški profesor dr. Albert Bazala o etiki in nacionalni ekonomiji. G. predavatelj je povedal v kratkih, toda temeljitih orisih domalega vse, kar se da povedati aktualnega o teh predmetih, pri tem pa tako zanimivo in poljudno, da se niti čutiti ni dalo, da obravnava samonasebi kratkočasno gradivo. Prostor nam ne pripušča, da bi se pobliže bavili s predavateljevimi temeljitimi izjavami, kako je prej prevladovala etika vsaj v teoriji, pozneje pa jo je začela izpodrivati nacionalna ekonomija, ki je hotela pred vsem zagotoviti človeštvu materialnih koristi — kruha. Moje kraljestvo ni od tega sveta, je učil Kristus, in tudi cerkev je vse skozi učila ta nauk ter je skoro do 13. veka smatrala trgovino za „posel“, ki se ne sklada s cerkvenimi nauki ter celo jemanje obresti smatrala za goljufijo, vendar je ravno v tisti dobi nadebelo grabila materialno blago. Tako si egoizem in altruizem časih nasprotujeta, časih hodita vzporedno ali pa se dopolnjujeta. In ako se etiki da očitati, da je preveč optimistiška, da smatra vse ljudi za dobre, je pa nacionalna ekonomija zopet preveč egoistiška. Treba je zatorej hoditi pravo pot med obema tema nazoroma, in prav značilne so besede, ki je z njimi končal g. predavatelj: „Dobri ljudje nam prinesejo dobre čase!“

+ **Akademija.** V nedeljo, 16. t. m., ob 8. zvečer je v „Mestnem domu“ v Ljubljani tretje vseučiliško predavanje v tem tečaju. Predava profesor na zagrebškem vseučilišču g. dr. Gjuro Šurmin o predmetu „Slovenci i Hrvati u prvoj polovini XIX. vijeka.“

+ **Četrto letno poročilo javne šolske narodne knjižnice na Gorici (Kokarje).** Knjižnica ima štiri leta svojega obstanka za seboj. Odprta je bila samo v zimskem času. V letu 1907 se je izposodilo 458 knjig deloma proti plačilu po 2, 4, 6 in 8 h za komad, deloma tudi brezplačno. — Dohodkov je imela 43 K, stroškov 33-45 K, torej je ostalo koncem 1907. leta 9 K 55 h gotovine. Z ozirom na dohodka je treba posebej s hvaležnostjo omeniti knjižničnega dobrotnika, slavno „Posojilnico“ v Gornjem gradu, ki ji je od svojega čistega dobička darovala 10 K. Bodi ji na tem mestu izrečena javna zahvala. — Knjižnica je vsakomur pristopna. Izposojuje se le vezane knjige. Vseh knjig šteje nad 900. Namenjena je izobrazbi naroda, zato je njeno ime „Narodna knjižnica“ namenu primerno ali obratno, njeno delo ustreza njegovemu namenu.

+ **Proračun družbe sv. Cirila in Metoda** znaša za bodoče leto okroglo 100.000 K, sicer so potrebe še veliko večje, toda zaradi gmotnih razlogov se ne more ustreči vsem zahtevam, saj družba še tako ne ve, kako bo spravila to vsoto skupaj, 16.000 K ima čisto nepokritih. Ako pomislimo, s kako silo delajo naši družbi nasprotni družbe, razvidimo, da je pri nas zanimanje še veliko premajhno. Potrebe so vedno večje, ker sili se more ubraniti le sila, toda družba nima sredstev, da bi mogla uspešno nastopiti; to ji bo pa le takrat mogoče, ako se bo zavedala vsak Slovenec, kako važno nalogo ima družba sv. Cirila in Metoda. Družba je izdala narodni kolek, računske listke, razglednice itd., a žalibog koliko je v resnici dobrih gostilnic, ki ne poznajo, oziroma ne vedo poznati računskih listkov; koliko se piše pisem, ki nimajo narodnega kolka in koliko se pošlje razglednice, ki pričajo, da je pošiljalec pozabil na družbo, na edino obrambo, ki jo imamo Slovenci. Dobro bi bilo, da bi se zavedale podružnice svoje važne naloge in bi širile narodno blago med slovenskim občinstvom. Jako bi se pomagalo v gmotnem oziru tudi s tem, če bi podružnice priredile samo po eno veselico ali predstavo družbi na korist. Ako pa je že podružnica sama ne priredi, naj pa vsaj izkuša vplivati na razna društva, da bi dala pri prirejanju veselice vsaj nekaj čistega dobička družbi sv. Cirila in Metoda. Tudi družbin nabiralnik naj bi opominjal veselo omizje na važno nalogo, ki jo ima naša družba in da jo je valed tega dolžan podpirati vsak zavezanec Slovenec po svoji moči. Zanimanje za družbo sicer raste od dne do dne, a upamo, da ko spozna slovensko občinstvo, kaka je ta šolska družba, bo zanimanje zanje še veliko večje. In prav zato je sklenil poseben konsoreij izdajati svoj mesečnik „Slovenski Branik“, ki naj bi pokazal Slovincem delovanje in potrebe naše družbe, delovanje nam nasprotnih družb, sploh boje Slovencev proti potujčevanju. Zato priporočamo ta list kar najtopleje.

Politiški pregled.

* **V proračunskem odseku državnega zbora** se je pričela v torek 4. t. m. razprava o postavki „sol“. Agrarni zastopniki so zahtevali znižanje cen za živinsko in jedilno sol, vlada je pa po finančnem ministru Korytowskem temu odločno nasprotovala.

* **Domnevanja glede novega ministrstva.** Ker za krčansko-socialnega ministra brez portfelja dr. Gessmanna ne morejo najti kakega ministrstva se sedaj zopet sliši, da na-

meravajo verske zadeve izločiti iz naučnega ministrstva in ustvariti posebno ministrstvo za bogoslužje, katero naj bi dobil dr. Gessmann. Kako veselje bo za njega imeti tudi verske zadeve židov in protestantov v svojih rokah!

* **V armadnem odseku** je v terek govoril soc. dem. poslanec Schummeier za to, naj bi se odločitev o vojski in miru prepustila ljudskemu zastopstvu.

* **Kandidaturi** se je odpovedal tovariš Križman, ker kandiduje učitelj Josip Strekelj na Krasu.

* **Splošna volilna pravica na Hrvaškem.** Ako bi se na Hrvaškem uvedla splošna volilna pravica, bi bilo 535.000 volilcev, od teh okoli 330.000 Hrvatov, 170.000 Srbov, 30.000 Nemcev in 20.000 Madjarov. Ako bi se Hrvaška razdelila v sto volilnih okrajev, bi odpadlo na vsak okraj 5300 volilcev, a po narodnosti bi dobili Hrvatje najmanj 64 mandatov, Srbi 25, Madjari največ 2 do 3, Nemci 3 do 4.

* **Bolgarska in makedonsko vprašanje.** „Preporoč“, glavno glasilo današnje demokratske bolgarske vlade, pravi glede makedonskega vprašanja, da ga je možno rešiti samo z vojno med Bolgarsko in Turčijo.

* **Protiv modernistom.** Papežev nuncij v Monakovem je zahteval od Bavarske vlade, da vseučiliškemu profesorju dr. Schnitzerju prepove predavati, ker je modernističnih nazorov. Razni škofje so že prepovedali svojim bogoslovcem, da ne smejo poslušati predavanj Schnitzerjevih.

* **Reforma pravoslavne cerkve.** Iz Sofije poročajo: Ruski duhovnik Gregor Petrov, ki je bil člen dume, a potem izobčen iz ruske cerkve, je dospel semkaj ter priredi predavanja za reformo pravoslavne cerkve. Odtod odide z istim namenom v Srbijo in na Hrvaško.

* **Vseruski kongres žensk v Petrogradu.** Rusko žensko društvo misli sklicati za 14. junija t. l. vseruski kongres žensk v Petrogradu in je že meseca decembra 1907 poslalo ministrskemu predsedniku Stolipinu prošnjo, da vlada dovoli tak kongres. Ali do sedaj ni društvo dobilo nikakega odgovora. Na čelu organizacije odbora, ki obstoji iz 24 žensk, je A. N. Sabanova. Odbor je sestavil nastopna vprašanja, ki bi jih imel kongres rešiti: Sodelovanje društva na mednarodnem kongresu žensk; organizacija ženskega narodnega sveta; delovanje žensk na posebnih kulturnih poljih; gospodarski in politični položaj ruske ženske in njihova borba za državljansko ravnopravnost; ženska v rodovini in v društvu; znanstveni odgoj ženske.

* **Portugalska.** Do sedaj je vse mirno v deželi. Kralj je slovesno obljubil, da hoče spoštovati ustavo in da nikdar ne seže po diktaturi. Komisija, ki je pod Francovo diktaturo upravljala občno lizbonsko, je dala svojo ostavko. Temu zgledu bodo sledile tudi upravne komisije v drugih mestih in bržkone bodo po vsi deželi kmalu razpisane občinske volitve. — Listi pišejo, da bi bila dolžnost raznih ministrov umorjenega kralja, opozoriti vladarja na dejanske razmere v državi. A nihče ni tega storil, še najmanj pa diktator Franco, ki je mislil, da bo z brutalno brezobzirnostjo zatrl vsako opozicijo, vse težnje po ustavi in zakonitosti. Zapiral je šole in zatiral liste — v deželi je 75% analfabetov — siromaštvo je nepopisno, vlade pa se niso brigale za to, kako bi ljudstvo dvignile moralno in materialno. Zato je prišlo do tega poloma — odgovornost za vse pa nosijo oni, ki so dosedaj vladali v deželi. — Izkazalo se je, da oni trije možje, ki so bili pri atentatu ustreleni niso kraljevi morilci. (To novico je priobčil pariški list „Matin“ takoj po umoru.) Kje so pravzaprav pravi morilci, se ne ve. — Nekateri listi, zlasti „O Seculo“ in „Independente“, pišejo, da je popolna politična amnestija edino sredstvo za kralja Manuela, da pomiri deželo in si pridobi srca vseh državljani. — V Lizaboni se je konstituiral republičanski direktorij, ki bo izvrševal vse priprave, da se na Portugalskem proglasi republika.

Jubilejski dar.

Učiteljstvo — sebi: tov. Janko Žirovnik, iz Št. Vida nad Ljubljano, izkupiček za „Narodne pesmi“ v januarju 203 K 24 K; tov. Josip Kobal iz Dolenjevasi pri Senožečah 2 K; Andrej Kmet iz Cerkelj na Gorenjskem, za januar 2 K; Metodek Trošt, nadučitelj sinček z Iga, za januar 2 K; tov. F. Exel iz Vojujka, 5 K; tov. Ivan Schmeidek iz Rovov pri Radomljah, za januar 2 K; tov. Teodor Betriani iz Ribnice, za januar 2 K; tov. Ivan Stupica iz Dražgoš, 24 K za l. 1908.; tov. Ljudevit Fetič — Frankheim iz Mokronoga za januar 1 K; Kmetiska posojilnica na Vrhniki 30 K; tov. Fran Jamšek 4 K; tov. Peter Jankovič 4 K; tov. Amalija Puk 4 K, tov. Stefanija Scheligo 4 K, vsi iz Rajhenburga; tov. Josip Svetlin 1 K; tov. Amalija Martelanc 1 K, tov. Josipina Maisel 1 K, tov. Friderik Lešnik 2 K, in tov. Ludovik Varl 1 K, vsi iz Poljčan na Stajerskem; tov. Fran Silvester iz Črnege vrha, prva četrtina 5 K za l. 1908.; skupaj 293 K 24 h; zadnjič izkazanih 216 K; do slej darovanih 509 K 24 h. Bog plati!

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: v veseli družbi pri g. Leskošku v Kozjem nabral tov. Miloš Germovšek 22 K 20 h; g. Alojzij Minatti, trgovec na Igu, 2 K; g. Ivan Gerbec, trgovec na Igu, 1 K in g. Josip Jamnik iz Pijavegorice 1 K; g. Ivan Klun, trgovec v Ribnici, 2 K; g. Anton Fabijan, c. kr. davčni kontrolor v Ribnici, 3 K; g. dr. Ivan Vulc, c. kr. sodni pristav v Ribnici, 1 K; učiteljstvo kozjanskega okraja, zbrano pri pogrebu kranjskega tovariša Ivana Hočevarja, nadučitelja v Zagorju pri Planini, namesto venca na grob tovarišu 32 K 30 h. K temu znesku so prispevali tudi deželni poslanec g. dr. Jankovič: c. kr. sodni pristav g. dr. Žihner ter tovariša Iv. Rošker in Pavel Flerč iz šmarnskega okraja; g. Janez Smole, posestnik v Preserju iz kazenske poravnave z nadučiteljem Avgust Korbarjem iz Preserja, globo 10 K; Posojilnica za Loški potok, Drago, Travnoinsedstvo v Travniku 20 K. Hranilnica in posojilnica „učiteljskega konvikta“ v Ljubljani, 100 K; g. Ljudevit Stiasny, c. kr. okr. šolski nadzornik v Krškem, dividendno zadruženega deleža pri Hranilnici in posojilnici učiteljskega konvikta 2 K 50 h; gđ. Malči Kobau iz Kostanjevice, nabrala ob priliki zabavnega sestanka učiteljstvu naklonjenih prijateljev v Kostanjevici 20 K; Ljubljansko učiteljsko društvo namesto venca na grob blagopokojnemu ravnatelju in nadučitelju Frančišku Raktelju v Ljubljani, 20 K; pri učiteljskih prijateljih na Breznici na Gorenjskem nabral tov. Jos. Azman 20 K; g. Fr. Trojar iz Preserja izročil nadučitelju A. Korbarju 15 K, ker mu je odpustil žalitev. G. dr. Alojzij Kokalj, odvetnik tu, 10 K, v spomin pokojne g. Ane Spindler. G. Iv. Krulac, c. kr. vad. učitelj, 10 K mesto venca na krsto šol. ravnatelju Fr. Raktelju. G. Ferdo Wigle, učitelj v Starem trgu pri Rakeku, 21 K, katere so darovali g. Meliwa, gozdar na Ucu pri Rakeku 10 K, g. Čepernič, zemljemerec v Postojni 5 K v spomin umrli svakinji učiteljici Ivanki Perušek. G. Hinko Paternost, učitelj, nabral po pogrebu pri prijateljih pokojnice 6 K, skupaj torej 21 K. Ziveli darovalci!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Fran Trošt, Jerica Zemljanova, Erna Jamškova in Josip Potrato, vsi iz Iga; Ignacij Križman, Amalija Jelšek, Rožica Bizjak in Rudolf Žnidaršič, vsi iz Dornberga; Hinko Paternost, Evgenija Lapaine, Katarina Smrdu in Pavla Dežman, vsi iz Senožeč; Hinko Legiša iz Škofelj; Janko Garvas iz Fare vasi; Anton Sila iz Ajdovca pri Žužemberku; Marija Blahna, Ana Krašovec, Stefanija Boje, Viljmina Beniger, Leopoldina Tomšič, Viktor Grčar, Ludovik Mikolič, Božidar Betriani in Stefan Tomšič, in Ana Šiška, vsi iz Ribnice na Dolenjskem, s pripomnjo: „Deset nas je v Ribnici in vsi smo plačali; menda bo radovedni stavec zadovoljen z nami ter nam prizanesel svoje zbadljivo očitaje!“ (Vsa čast zavzvednemu in naprednemu ribniškemu učiteljstvu! Stavec.) M. Bajc in M. Lokar iz Banjake na Dolenjskem; A. Canjko iz Razbora; Ivan Štrukelj in Ana Vavken iz Bučke; Marija Antončič iz Borovnice; Fran Jamšek, Peter Jankovič, Melhior Rismal, Amalija Puk, Angela Schubert in Stefanija Scheligo, vsi iz Rajhenburga; Fran Bollč iz Mislj pri Divači; Leopold Arko, Marija Kenda in Alojzij Hreščak, vsi iz Lovčev pri Divači; Vincenc Jurman iz Kuželja na Dolenjskem; Antonija Kadunc iz Prežganj pri Litiji; Gregor Leonardis iz Kravega potoka na Primorskem; Ivan Kalan iz Velesovega; Fran Lunder, Fani Lunder, Gusti Lunder in Emilija Vouk, vsi iz Rake na Dolenjskem; Pavel Plesničar iz Ribemberka na Goriškem; Ignacij Tramte in Marija Kratner iz Kamnika; Tomo Petrovec in Angela Janša iz Jarš; Anton Krmac iz Vipolž pri Kozani. Anton Gruntar iz Vrsnega; Vinko Gregorič iz Opatjega sela; Ivan Petrič iz Rudnika; Anton Berginec in Karel Gruntar iz Sežane; Ivan Grahli iz Stanjela; Fran Verbič iz Slavine; Ana Primčič iz Kozane na Goriškem; Rudolf Horvat in Mária Dvogan iz Zagorja na Notranjskem; M. Kavčič, M. Rupnik, Ana Tomec, P. Lapajne, M. Gostiša, J. Tauses, K. Burnik, M. Lapajne, P. Buh, M. Pleskovič — Črček in J. Krapš, vse na deklški šoli v Idriji (živele!); F. Exel iz Vojujka pri Celju; Julij Čenčič iz Vrem; Leopold Ferjan iz Olševka; Rozina Vidali in Jos. Purkhart iz Zibike; Avgust Korbar in Lona Dolinšek iz Preserja; Ivan Zupan in Matilda Požnen iz Dolskega; Andrej Sattler iz Ljubinja pri Tolminu. Hvala!

Protiv učiteljstvu. Zadnje nedeljo so imeli klerikali v „Unionu“ v Ljubljani shod. Šlo je za volitve v deželni zbor kranjski. Govorila sta dr. Šusteršič in dr. Lampe. Zadnji

je razveljalo črno armado kaplanov do navdušenja in odobravanja s tem, da je zabavljaj čez učiteljstvo. Dr. Lampe nima zadnje čase pod milim Bogom drugega posla, nego da se zaganja v učiteljstvo. To je alfa in omega vse njegove politične modrosti in morale. Mož nekaj prosi. Učiteljstvo je sicer mirno in potrpežljivo, a končno utegne biti tudi še tolike pohlevnosti konec. Dr. Lampe samo preti in žuga. Sedaj vemo: on je tisti junak, ki strelja s slavnostno pištolo „Slovenčeve“ redakcije. Kar tam skuha nesramnega in podlega, vsemu temu je kuhar ta fanatiški sovražnik učiteljstva. Bili bi strahopetni zajci, če bi pustili, da bi nam maziljenec neženirano glodal na časti in poštenju. Ker vedno izziva in dreza, pa naj ima boj, odkrit in možki! A on izziva in dreza v imenu stranke, zato boj vsem tistim, ki soglašajo z njim! Mi nismo krivi, ako je tako. Nobene cene ni, da bi zanjo prodali svoje dobro ime. Ako smo lažni in brezpravni, pa smo vsaj poštenj. Časti in dobrega imena pa nam ne bo jemal nihče in če bi bil sam rimski papež!

O našem listu simpatično poroča v zadnji številki puljska „Narodna Prosveta“. Takisto priznalo pišejo o „Učiteljskem Tovarišu“ praške „Učiteljske Noviny“. Sedaj gre po vsem slovanskem svetu o nas samo dober glas. To nam je v veselje in v bodrilu.

Slava cesarju Francu Jožefu I.! Ta najnovejša Emil Adamičeva skladba se že stavi v Učiteljski tiskarni in utegne biti dovršena v dobrih dveh mesecih. Obsegala bo cela partitura z besedilom ved 36 strani. Pričakujemo, da si bo vsaka šola nabavila vsaj en izvod. Tudi v nobeni okrajni učiteljski knjižnici ne sme manjkati tega patriotičnega dela. Za učence in učenke se bo natisnilo besedilo v posebnih zvezkih, ki ne bodo dragi.

Drugi ljubljanski učiteljski krožek ima sestanek v sredo, dne 19. februarja zvečer pri „Zlati kaplji“ na Sv. Petra cesti. Pristop ima vsak učitelj in vsaka učiteljica. Tovariši in tovarišice z dežele dobro došli. Prihodnji sestanek in lokal se bo določil ta dan. — Prvi ljubljanski učiteljski krožek ima svoje redne sestanke vsako soboto zvečer pri „Seidlu“ (hotel Južni kolodvor).

Osebnosti na Kranjskem. Učiteljica Marija Novakova v Polhovem gradu je dobila zaradi boleznih dopust in jo nadomešča absolvirana učiteljska kandidatinja Marija Kosakova. Suplentinja Viljemina Benigarjeva v Ribnici je imenovana za provizorično učiteljico istotam, kamor pride kot suplentinja absolvirana učiteljska kandidatinja Ana Šiška.

Odlikovanje. Minister za bogočastje in pouk je podelil z odlokom z dne 13. januarja 1908 l., št. 54.435, tov. Antonu Benigarju, nadučitelju v pokoji, sedaj učitelju na zasebni šoli v „Šolskem Domu“ v Gorici, že odlikovanemu s častno kolajno za 40 letno zvesto službovanje, v priznanje njegovega dolgoletnega in uspešnega delovanja v šolski službi naslov ravnatelja.

Osebnosti v tržaški okolici. V II. plačilno vrsto so bili pomaknjeni v tržaški okolici Emil Pakiž, nadučitelj v Sv. Križu poleg morja, Andrej Godina, učitelj v Škedenju, ter Marija Pižonova, učiteljica istotam in Ivanka Sabadinova.

Tovarišu Silvestru, nadučitelju na Črnom vrhu pri Idriji, se je kot volilec in državljani zgodila od okrajnega glavarstva, oz. od okrajnega šol. sveta v Logatcu velika krivica. O tem protizakonitem postopanju cesarske kraljeve oblasti izpregovorimo prihodnjič resno besedo.

Umrl je dne 9. t. m. v Ljubljani tov. Fran Raktelj, šol. ravnatelj v pokoji, star 74 let. B. i. p. — Dne 7. t. m. je umrla tovarišica Ivanka Perušková, učiteljica v Starem trgu pri Ložu. N. v. m. p. — Na Bregu pri Polzeli je dne 7. t. m. umrl upokojeni šol. voditelj Blaž Čebul, star 82 let. Lahka mu zemlja!

Namesto venca † g. Fr. Raktelju, nadučit. v p., je darovalo učiteljstvo II. mestne deške ljudske šole v Ljubljani 24 kron za „Učit. konvikt“.

Nesreča. Tov. Emerik Moric, nadučitelj pri Sv. Petru pod Sv. gorami, si je zlomil nogo.

Pevsko zvezo moravskih učiteljev, ki je priredila o božiču koncert v Ljubljani, je lepo sprejelo slovensko učiteljstvo na kolodvoru, pri koncertu pa je poklonila Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev umetniško izdelano diplomo. Za lep sprejem in diplomo se zahvaljuje Pevska zveza s sledečim lepim pismom, ki se glasi v prevodu: Dragi stanovski bratje! V minulem Božiču prišli smo v Vašo belo Ljubljano, da priredimo tam koncert. Neznani nam je bil kraj, a vedeli smo, da biva tam dragi bratski narod; upali smo na prijateljski stisk rok, na ljubeči pogled oko v oko. A resnica je daleč nadstila naša pričakovanja. Vi ste nam nudili toliko dokazov prijateljstva in odkritosrčnih simpatij, da se bodo svetili trenutki med Vami nepozabljeni in neoveneli v naših spominih. Za presrečni sprejem na kolodvoru, za lepo diplomo, za velik obisk na koncertu, za vse se zahvaljujemo prijateljsko in srčno! Dvojno vzajemnost smo proslavili tako lepo, dvoješko in slovansko in v to Vam kličemo glasni nazdar! Jožef Dovrtel t. č.

predsednik, Hubert Mahna, t. č. tajnik. V Lipniku n/B. 12. januarja 1908.

Iz Toplice pri Zagorju ob Savi nam pišejo: Tudi učiteljstvo naše romantične in divne zagorske doline se vrlo zanima za napredek in strujo modernega časa. Po prizadevanju nadučitelja tov. Franca Kozjaka se je sklenilo prirediti tudi v tej prijazni in zgodovinsko pomembni okolici krožek, katerih prvi bo v Toplicah pri Zagorju ob Savi v prostorih g. J. Stepišnika dne 13. t. m. ob 3. uri popoldne. Prvega tega sestanka se udeležijo tudi naš nadzornik g. Ljudevit Stiasny, ki bo na našo prošnjo v topliški šoli popisal in s skioptičnimi slikami ponazoroval svoje potovanje na Severni rti in na Spitzbergen, za kar je že v Ljubljani žel obilo zaslužene pohvale. — Zavedni in napredni prijatelji tovariši in čislane tovarišice iz bližnje okolice, s Kranjske in sosednje zelene Stajerske, pohitite k nam in videli boste, da vam za ta trud ne bo žal! Vsaj od bližnjih sosedov se pričakuje gotovega poseta. Pričakujejo vsestransko veselega snidenja, vam vsem kličejo že naprej kreпки: „Na zdar!“

30 let — mnogo je let. Dne 1. februarja je minilo 30 let, odkar je prišel učiteljvat v sežanski okraj Anton Leban, nadučitelj na petrazrednici in predsednik krajnjega šolskega sveta v Komnu na Krasu. Tov. Anton Leban (bivši „Mozirski“) je prišel pred 30 leti za učitelja v Sežano. Tam je učiteljeval 3 leta in sedaj je že 27 let voditelj komenske šole. Za njegovega delovanja se je komenska štirirazrednica razširila v petrazrednico, ustanovila se je enorazrednica v Svetem pri Komnu in tej šoli se je oddalo iz komenske šole nad 100 otrok. Nadalje se je otroke iz Zagorja in Ivanjigrada, ki so obiskovali komensko šolo, vselalo v tri-razrednico na Gorjanskem. S tem je pridobila Gorjanska šola okoli 50 otrok. — Ker je bila komenska šola s tem razbremljena, se je uvedlo v to šolo celodnevni pouk. A. Leban je ustanovil še pred 25 leti prvo primorsko slov. učiteljsko društvo in to društvo je „Sežansko učiteljsko društvo“ ki mu je bil Leban prvi predsednik. — Šele potem so se pojavila druga slovenska učiteljska društva na Primorskem. In ta so: goriško, tolimsko, kopersko, tržaško itd. učiteljsko društvo. Pred 25 leti je cesar odlikoval tov. Antona Lebana s srebrnim zaslužnim križcem s krono. Ker je bil tov. Leban še pred svojim dohodom v Sežano že več let učitelj, bo kmalu praznoval 40 letnico svojega učiteljevanja. Še mnogo let vrlému tovarišu!

Ivan Kranjc. Dne 28. prosinca je umrl na Dunaju g. Ivan Kranjc, bivši mestni učitelj v Mariboru, v 91. letu svoje starosti. Pokojnik je bil rojen v Rajhenburgu ob Savi. Dlje časa je bil učitelj v Celju, potem v Mariboru, kjer je bil tudi imenovan okrajnim šolskim nadzornikom. Zanimivo je, da je bil Kranjc takozvani vzor-učitelj pod Slomškom, ki se je bil z njim seznanil kot opat in šolski ogleda v Celju. V zapuščini Kranjčevi je mnogo pohvalnih, lastnoročnih Slomškovih pism. Kranjc je svoj čas mnogo sodeloval pri „Drobtincah“.

Donesek k našemu socialnemu vprašanju. Tri pomožne učiteljice bodo na Kranjskem brezplačno poučevale. To dejstvo so oblasti akceptirale. — Rečemo le: Mati domovina, zakrij si oči, ne glej te sramote! Ni jim dovolj, da so te uklovali v verige, tvoji trinogi ti delajo še hujši gorje. Tvoje najmlajše dete so zaslužili, da ti brezplačno snaži črevlje! — Zakrij si oči in plakaj! Tako střežijo tvojim bednim otrokom, a sami se maste ob tvojem, tebi ugrabljenem imetu. Kje je morala? Aoh! —

Krško učiteljstvo je priredilo v soboto, dne 1. t. m., drugi roditeljski sestanek v telovadnici meščanske šole. Prvi je predaval tov. nadučitelj Jurij Adlešič o vzgoji v Ameriki. Povedal nam je mnogo zanimivega. Amerika je tudi v tem pogledu veliko pred nami. Vzgoja za poznejše praktično življenje, javne knjižnice itd. vse je veliko boljše uravnavano kakor pri nas. Strok. učitelj tov. Fran Marinkič je nato govoril o pridobivanju in uporabi železa. Predavanje je pojasnil s 50 skioptičnimi slikami, ki so dokaj pomogle k razumevanju tvarine. Zbrano občinstvo je obema predavateljem izrazilo svoje odobravanje s ploskanjem.

Gornjegrajski in vranski okraj imata skupno uradno konferenco dne 24. junija t. l. v dvorani hotela „Avstrija“ v Mozirju. Razpravljale se bodo teme: 1. Važnost šolskih izletov, 2. Kakosena oblikoslovje v ljudski šoli obravnava, da koristi kmetijstvu in obrtništvu? 3. Sestava vzornih razredov učnega časa za enorazredno do šestrazredno ljudske šole v smislu § 17. izvršilne naredbe k def. šolsk. in učnemu redu.

Vadnica mariborskega moškega učiteljstva je mariborskim Slovincem nekako nadomestilo za slovenske šole. Nekdaj za ravnatelj Kaasa, se je poučevalo na tej šoli slovensko. Bili so nameščeni na nji Miklošič, Koprivnik in Majcen — torej trije Slovinci. Danes sta nameščena na nji dva Nemci in dva Slovinci. Najnovejša pridobitev za vadnico je nemški Kočvar Herbst. Ta ne zna slovenski — a vkljub temu poučuje slovenski! Kakor znano, je Herbst kompenzacija za imenovanje Majcnova — in nosi tedaj težko odgo-

vornost za poneumnevanje slovenskih fantov na vladnici dr. Korošec. Od tega pa tudi lahko kaj takega pričakujemo: saj je izjavil, da mu narodnost, torej tudi naše narodne pravice, nič ne veljajo.

Spodnještajerski učiteljski dan. „Zveza slov. štaj. učiteljev in učiteljic“ priredi na letošnji velikonočni ponedeljek svoja zborovanja v Celju. Ob 8. uri zjutraj se vrši vodstvena seja, ob 9. uri seja upravnega odbora, ob 11. uri občni zbor, na katerem predavata gospoda dr. Fr. Ilesič in Ljudevit Černej. Popoldne ob treh je ustanovni shod „Narodne socialne zveze“ in zvečer pa koncert slovenskoštajerskega učiteljstva v proslavo 60letnega vladanja cesarjevega. Koncert proizvajajo učiteljstvo in zapoje skupno po en moški, mešan in ženski zbor, tudi nastopi učiteljica solistinja in učitelj solist, solistinja na klavir in solist na gosli. Več o teh prireditvah prihodnjič.

Ženski zbor pevskega in glasbenega društva v Gorici priredi v soboto, dne 15. februarja 1908 v dvorani „Trgovskega doma“ pevski večer s plesom z jako bogatim vzporedom. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Po končanem vzporedu ples.

Pri Sv. Bolfanku blizu Središča je razpisana nadučiteljska služba do 8. sušca t. l. Šola je v drugem plačilnem razredu. — Razen lepega stanovanja (3 sobe i. dr.), ima šolski voditelj tudi še nov šolski vinograd ter sadovnjak in vrt za zelenjad. — Oženjene učiteljice na ta razpis posebno opozarjamo.

Šolsko zdravstvo.

Pijte mleko! E. I. Hoffer, referent o mlekarinah deželnega kulturnega sveta na Češkem (nemški oddelek), je v dnevnikih pozival ljudstvo, naj namesto alkohola uživa več mleka. V svojih izjavanjih se sklicuje Hoffer na izborne uspehe neke družbe ob Renu, ki je uvedla javne pivnice mleka. Profesor Kamp je v renski provinciji ustanovil v 38 mestih 102 pivnice mleka, ki so jako dobro obiskane in zlasti tudi odrasli moški delavci radi zahajajo vanje. Tudi v nekaterih tvornicah so napravili že take pivnice, v katerih se dobi kozarec dobrega mleka po nizki ceni. V nekaterih krajih so postavili avtomate za mleko, ki dobro uspevajo. To je dobro; zakaj v nobenem drugem živčevju ni toliko glavnih redilnih snovi tako poceni in v taki obliki dobiti kot v mleku.

† **Dr. med. Rudolf Blasius.** Med šolskimi higieniki je bil pokojnik znana oseba. Učil je higieno na tehniški visoki šoli v Braunschweigu. Pisal je jako mnogo, zlasti o njegovi higienična dela o statistiki zdravja, o šolski higieni, o snajenju mest i. t. d. napravila velik vtisk. Blasius je potoval mnogo in večinoma peš. Prepotoval je skoro vso Evropo. Umrli je 21. septembra 1907. —ij—

Šolski zdravniki na Rumunskem. Občinski odbor v Bukareštu je sklenil, da se razdeli mesto v pet šolskih okrajev. V vsakem okraju bodo postavili po enega ali pozneje tudi po več šolskih zdravnikov. Za poizkušnjo so za sedaj storili v treh okrajih. — Dolžnost šolskih zdravnikov je, vse v njihovem okraju se nahajajoče javne in privatne šole inšpicirati po določenem turnusu. Za vsako šolsko poslopje je poseben protokol, kamor ima šolski zdravnik vpisati vse, kar je pri posloju važnega z ozirom na higieno. Šolski zdravnik ima nadzorovati zdravstveno stanje učiteljstva in učencev in ima voditi za vsakega učenca posebej poseben zdravstveni list. Začetkom bolezni ima obvestiti o tem stanju roditelje, uboge bolne učence in učence ima brezplačno zdraviti na njihovem domu. Naloga njegova je tudi roditelje, učitelje in učence poučevati v higieničnih vednostih in to s popularno-zdravstvenimi predavanji. — Ako se ta poizkus obnese, potem se aprila 1908 uvedejo šolski zdravniki v vseh petih okrajih, in sicer se definitivno nastavi.

Razgled po šolskem svetu.

— **Učiteljstvo na Kranjskem.** Koncem leta 1906. je bilo na javnih meščanskih šolah 8 strokovnih učiteljev, na javnih ljudskih šolah pa 494 učiteljev in 425 učiteljic. Na ljudskih in meščanskih privatnih šolah je bilo 19 učiteljev in 108 učiteljic. Na eno učeno oasebo je prišlo v deželi povprečno 96 šolobiskujočih otrok.

— **Tečaj za meščanske učitelje** se vrši vse šolsko leto 1908/9. v Ljubljani na učiteljskem. Vodil ga bo ravnatelj Črničev, poučevali bodo pedagogiko, slovenščino in nemščino prof. dr. Ilesič, zemljepis prof. Orožen, zgodovino prof. Pajk.

— **Statistika ljudskega in meščanskega šolstva na Kranjskem.** 31. decembra 1906 je bilo 2 meščanski šoli (nemška v Krškem, slovenska v Postojni) in 389 javnih ljudskih šol, med njimi 186 enorazrednic, 103 dvorazrednic, 40 trirazrednic, 38 četverorazrednic, 16 petrazrednic in 2 šestrazrednic, nadalje 1 sedemrazrednica in 3 osemrazrednice. Vseh razredov je bilo 893. 349 šol je bilo slovenskih, 30 nemških in 10 dvojezičnih.

— **V pokoj gre** koncem tega šolskega leta slavist dunajskega vseučilišča dvorni svetnik dr. Jagić, ki doseže 6. julija 70. leto.

Povodom njegovega umirovljenja izda „Slovenska Matica“ „Knezovi knjižici“ poseben spis o njegovem delovanju.

— „**Schulverein**“ je zapustil neki F. Leithe v Waidhofnu 17.000 K.

— **Ženska — vseučiliški profesor.** Prvikrat so sedaj podelili v Italiji ženski vseučiliško profesorsko mesto. Gospodična Monti, ki je bila dosedaj privatna docentinja v Paviji, je bila pred kratkim imenovana profesorjem za zoologijo na vseučilišču Sassari.

Listnica uredništva.

I. S.: Porabimo, a nas sodite krivo! — Odlok štajerskega dež. šol. sveta prihodnjič. — O starostnih dokladah prihodnjič. — V sežanski okraj: Porabimo danes teden.

Listnica upravnštva.

Opozarjam tiste naročnike, ki že dolgujejo dve in več let, ter se vključim mojim pozivom nise odzvali, da se ustavi prva marčeva številka vsakemu, ki ne dopolnje do 3. marca vsaj enoletne naročnine. Tem načinom se vsaj zmanjšajo stroški za list, ki jih taki itak nočejo pokrivati, s samimi obeti pa lista vzdrževati ne moremo.

Takisto svetujem takim, ki povprašujejo po dopisnicah, koliko so na dolgu, naj ne trčijo s tem časa in plačujejo dopisnice. Kdor dolguje le za tekoče leto gotovo ve, in tem te listnice tudi ne veljajo. Starim dolžnikom sem pa že povedal v zadnjih listnicah, kako naj store.

Na vsa vprašanja mi sedaj še ni moči odgovorjati, ter bi predvsem tratil dragi čas.

Tovariški pozdrav. Upravnik.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 273. Kranjsko. 58 1—1

Na dvorazredni ljudski šoli v Vremah se razpisuje s tem drugo učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 8. marca 1908.

Prosilci, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 7. februarja 1908.

Št. 173. Stajersko. 59 1—

Na trirazredni ljudski šoli pri Sv. Bolfanku pri Središču se bode stalno namestila nadučiteljska služba z dohodki po II. krajnem razredu in prostim stanovanjem.

Prosilci za to mesto, ki morajo biti usposobljeni za pouk v obeh deželnih jezikih in za veronauk, naj vložijo svoje prošnje, z izpričevalom usposobljenosti in zrelostnega izpita ter z domovnico opremljene, predpisanim potom pri krajnem šolskem svetu pri Sv. Bolfanku pri Središču do 8. marca 1908.

C. kr. okrajni šolski svet Ormož, 4. februarja 1908.

Št. 174. 60 1—1

Na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Lenartu se stalno ali začasno namesti služba učiteljice z dohodki po krajnem razredu in s prostim izbo.

Prosilke za to mesto naj vložijo svoje redno opremljene prošnje predpisanim potom do 8. marca t. l. pri krajnem šolskem svetu pri Sv. Lenartu pošta Velika Nedelja.

Okrajni šolski svet Ormož, dne 4. februarja 1908.

V šolskem okraju Gornja Radgona se o Veliki noči 1908 namestijo stalno, ali tudi začasno sledeče učiteljske službe:

1. na štirirazredni v drugem krajnem razredu stoječi ljudski šoli pri Sv. Duhu, pošta Sv. Jurij ob Ščavnici, služba učitelja, oziroma učiteljice s prostim stanovanjem in sicer stalno.

2. na petrazredni v III. krajnem razredu stoječi ljudski šoli pri Sv. Juriju na Ščavnici služba učitelja, oziroma učiteljice s prostim stanovanjem in sicer stalno.

3. na petrazredni v II. krajnem razredu stoječi ljudski šoli pri Kapeli, pošta Radenci, mesto učitelja, stalno oziroma začasno.

4. na trirazredni v II. krajnem razredu stoječi ljudski šoli na Ščavnici, pošta Radgona, služba učitelja oziroma učiteljice s prostim stanovanjem in sicer stalno ali začasno.

Obeh deželnih jezikov popolnoma zmožni prosilci, oziroma prosilke za eno teh mest naj vložijo svoje redno opremljene prošnje predpisanim potom do 10. marca 1908 pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Okrajni šolski svet Gornja Radgona, dne 8. februarja 1908. 61 1—1

VERONIKA KENDA

v Ljubljani
na Dunajski cesti šte. 20

priporoča p. n. krajnim šol. svetom, šol. vodstvom in učiteljstvu svojo

veliko zalogo pisalnih in risalnih potrebščin.

Dalje imam v zalogi risalni papir raznih vrst v vseh predpisanih velikostih, pisalni in pismeni papir, zavitke različne velikosti, veliko izbirno peres, držal, svinčnikov, gumic, krede, črnila, barvic, ravnil, ter vseh v to stroko spadajočih predmetov. 14 52—24

Postrežba točna in solidna.

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov.

Naprednemu učiteljstvu!

Vsakdo bodi naročnik „Zvezinih“ listov, ki so:

Učiteljski Tovariš
Popotnik Zvonček
Domače ognjišče.

Blaž Jesenko

Ljubljana

Stari trg šte. 11

priporoča (154) 12—4

klobuke, cilindre, čepice itd.

najnovejše facone po najnižji ceni.

Cenovnik zastoj in poštnine prosto.

Največja in najbogatejša tvorniška zaloga

priznana pravih švicarskih

Union-ur

katerih tvornic delničar sem in edini zastopnik za vso Kranjsko, ter zastopnik ur Schaffhausen, Klassig in Glashütte.

Velika zaloga zlatnine, srebrnine in dragocenih kamnov, kakor blaga od srebra in kinasrebra

Fr. Čuden

urar in trgovec

v Ljubljani

Prešernove ulice

nasproti frančiškanskemu samostanu.

Franc Kollmann

Ljubljana

na Mestnem trgu

priporoča slavnemu učiteljstvu svojo

bogato zalogo

stekla, porcelana

in podob, kakor tudi svetilk za petrolej

in elektriko. (146) 12 5

Prevzema tudi vsa steklarska dela in zagotavlja najcenejšo postrežbo.

Anton Šarc

Ljubljana, Sv. Petra cesta 8.

Specialna trgovina za opreme nevest.

Moško, žensko, otroško in perilo za novorojence se po meri izdeluje solidno in najceneje. — Platno vseh širin za telesno in posteljno perilo, namizni prti, serviete, garniture za kavo, bele in barvaste, brisalke, žepni robci, brisalne rute, šifon, širting, kreton, batist itd. itd.

Najnovejše modele za perilo radi pokažemo na ogled. — Švicarske vezenine.

Strogo solidno blago.

Nizke stalne cene.

Gg. učiteljem in njih rodbinam 5% popusta.

Svetlolikalnica:

Kolodvorske ulice št. 8.

Narodna knjigarna

12 52—15

v Ljubljani, Jurčičev trg št. 3

združena s trgovino s šolskimi, pisalnimi, risalnimi in drugimi v to stroko spadajočimi potrebščinami, se priporoča vsemu zavednemu naprednemu učiteljstvu za dobavljenje vseh

knjig in časopisov ter šolskih in drugih potrebščin.

Odlikovana

Prva kranj. tvornica klavirjev

Ljubljana, Hilšerjeve ulice št. 5

blizu Gradišča

Rudolf A. Warbinek

priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja solidno narejene pianine, klavirje in harmonije tudi samoigralne

za gotov denar, na delna odplačila ali naposodo.

Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno in računijo najceneje. 28 52—2

Največja tvornica na jugu Avstrije

Jamstvo 6 let. Eksport v vse dežele.

Jernej Bahovec

trgovina s papirjem

poleg Prešernovega spomenika

priporoča slavnemu učiteljstvu in drugemu občinstvu svojo bogato zalogo

šolskih potrebščin, papirja, zvezkov, šolskih knjig, pisalnega in risalnega orodja, umetnin, trgovskih knjig, razglednic itd. 17 26—4

Kaj podeli kavi lepo barvo in prijeten okus?

„Zvezdna“ in

„Ciril-Metodova“

kavina primes.

Kupovalke teh izdelkov dobivajo od Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani brezplačno mesečnik „Slovenska Gospodinja“.

Ljubljanska plinarna

priporoča svoj

angleški plinov koks

kot kurivo prosto dima, saj in smradu, pripravno za kurjavo v šolah in stanovanjih.

Cenjeno učiteljstvo in slavne šolske oblasti vabimo, da si ogledajo v ljubljanski plinarni naše

plinove peči in aparate za kuhanje

katere imamo vedno v najbogatejši izbiri na razpolago. 137 12—4

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.

Ortopedično zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom dr. Ivana Oražna raznovrstno skrivljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. se nahaja

na Turjaškem trgu št. 4, I. nadstropje.

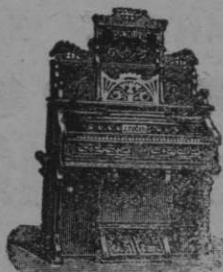
Zavod je odprt tudi med počitnicami julij in avgust.

Pojasnila daje dr. Ivan Oražen ob svojih ordinacijskih urah od 9.—10. dopoldne in od 2.—3. popoldne v Wolfvih ulicah št. 12. 185 12—3

Odlikovane z zlatim zaslužnim križem s krono.

C. kr. privil. tovarne

orgelj in harmonijev Jan Tuček, Kutna gora (Češko) 25 26—4

stavi in dobavlja orglje vseh velikosti, sistemov in slogov, harmonije s stiskalnim in sesalnim sistemom (Cottaye-orglje), klavirje in pianine najmodernejših konstrukcij.

3 do 5letna garancija. Ustanovljene l. 1869. Nizke cene. Tudi na obroke.

Tovarna je postavila že nad 6000 instrumentov. Ilustrirane prospekte orgel, cenike harmonijev in klavirjev gratis in franko.

Učiteljska tiskarna priporoča vizitke.

Ustanovljeno 1842. Električna sila. Telefon 154.

BRATA EBERL

tovarna oljnatih barv, laka in firneža v Ljubljani, Miklošičeve ulice 6 nasproti hotela „Union“

priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi njih priznajo najboljši, črni, medli 19 52—6

lak za šolske table.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v PRAGI

zavaruje v življenjskih oddelkih: na slučaj doživlja in smrti, doto otrokom, dohodke in pokojnine, ter dovoljuje uradnikom, častnikom, profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila proti prenotaciji na služnini, pokojnini, ženitveni kavicji itd., in v požarnem oddelku: proti škodam po požaru.

Zavarovani kapital	K 1053.737.339-88
Zavarovalnine	8.090.621-62
Izplačane škode in kapitali leta 1905	4.361.283-89
Rezervne in poročene zaloge	34.791.584-99
Pokojninski zalogi (uradniška in zastopniška)	2.188.391-24
Premoženje, naloženo v vrednostnih papirjih, posestvih, posojilih na posestva	34.087.781-48
Izplačana dividenda členom življen. oddelkov l. 1905	206.296-40
V vsem pa doslej	1.606.893-21
V letu 1905 se je premoženje pomnožilo za	3.004.509-80
V 37letni dobi svojega obstanka izplačala je banka „Slavija“ svojim členom odd. I—V. za škode in nagrade	87.176.383-75

Vsa pojasnila daje 22 26—3

General. zastop banke „Slavije“ v Ljubljani,

Gospodske ulice št. 12.

PANORAMA KOSMORAMA

v Ljubljani, Dvorski trg št. 3 (pod Narodno kavarno). 6 52—7

Od 16. februarja do vštetega 22. februarja:

Tržaška okolica in morska kopališča na Primorskem.

P. n. učiteljstvu in sl. občinstvu se priporoča

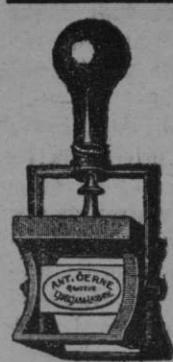
Kavarna Evropa

v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Na razpolago je „Učiteljski Tovariš“ in vsi drugi slovenski in velika izbira tujih časopisov. — Za točno postrežbo in dobro pijačo je kar najbolje preskrbljeno.

Anton Tonejc, kavarnar.

27 26—4

Zavod za graviranje in izdelovanje kavčukastih štampiljev

Anton Černe

Ljubljana, Sv. Petra cesta 6.

Uradni in zasebni pečati iz kavčuka in kovine, štampilje za datum, vsakovrstni klišeji, mo-50 nogrami itd. itd. 52 8

Ceniki gratis in franko.

Zalogo šolskih zvezkov

za Štajersko

(od dež. šol. sveta potrjeni z dne 3. oktobra 1899) za Kranjsko po F. Levčevim lepopisju iz najboljšega papirja, enakomernimi čistimi črtami, pivnikom in poljubnim ovitkom priporoča 53 52—2

A. Umek v Brezicah in Krškem.

Uzorce na zahtevanje zastoj in franko.

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina v Celju

Rotovška ulica št. 2

priporoča kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir; svinčnike, peresa, peresnike, radirke, kamenčke, tablice, gobice, črnilo itd. — Knjige v vseh velikostih, črtane, z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl ali polusnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah. — Največja zaloga vseh tiskovin za občinske urade, krajne šolske svete, učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitinske zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank.

Temni lak za šolske table. — Strune za gosli, citre, kitare in tamburice. — Štampilje, pečatniki, vignete (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršuje se v najkrajšem času. — Dopisnice, umetne, pokrajinske in s cveticami od najpreprostejših do najfinejših. — Albumi za slike, dopisnice in poezije. — Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago. — Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene. — Priznano dobro blago. Solidna in točna postrežba. 5 52—20

C. in kr. dvorni založnik

papežev dvorni založnik

odlikovani lekarnar

Gabrijel Piccoli

v Ljubljani, lekarna „pri angelju“, Dunajska cesta

priporoča sledeče izkušene izdelke:

Želodčna odvajalna tinktura krepča želodec, vzbuja slast ter pospešuje prebavo in odprtje telesa. 1 steklenica 20 h. — Zeleznato vino krepča malokrvne in nervozne osebe ter bledične in slabotne otroke. Polliterska steklenica 2 K. — Salmijakove pastile olajšujejo hripavost, razkrajajo sliz. 1 škatljica 20 h. — Malinčev sok, izboren naraven izdelek. Pomešan z vodo da za zdrave in bolne prijetno, žejo gasečo in zdravo pijačo. 1 kg steklenica K 1-50. — Antirreumon (cvet proti trganju) je najboljši sredstvo zoper reumatične boli. Bolni udje odrgnejo se s tem trikrat na dan. 1 steklenica 50 h.

Na razpolago je mnogo zahvalnih pisem. Ceniki se razpošiljajo brezplačno in franko.

Naročila se izvršujejo točno po povzetju. 16 26—7

Stanje hranilnih vlog koncem oktobra 1907: K 12.258.277-33.

Pošt. hran. rač. št. 828.406.

Telefon 185.

Stanje upravnega premoženja koncem oktobra 1907: K 12.746.874-08.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Dunajska cesta 18, v lastnem združnem domu

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %

brez vsakega odbitka rentnega davka, ki ga plačuje posojilnica sama za vložnike. Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s šekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije. Na me-nice po 6 %. Posojilnica sprejema tudi vsak drugi 10 načrt glede amortizacije dolga. 12 6

Mestna hranilnica = ljubljanska =

v lastni hiši Prešernove ulice šte. 3

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža.

Stanje hranilnih vlog: nad 24 milijonov kron.

Rezervni zaklad: nad 860.000 kron.

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 0. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4 %, ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča, denar maloletnih otrok in varovancev. 4 12—6

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.